[Priskuranter] - 2

Lessebo pappersfabriker

Vardagstryck -1970

LESSEBO

PAPPER

OCH

PAPPERSFABRIKER

LESSEBO

PAPPER

OCH

PAPPERSFABRIKER

STOCKHOLM 1888
KONGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

Lessebo Papper och Pappersfabriker.

Lessebo pappersfabriker tillhöra **Lessebo Bolag**, som dessutom är egare af Lessebo och Åry jernbruk med underlydande skogs- och landtegendomar i Kronobergs län; Klefva nickelverk och grufvor samt Ädelfors f. d. guldverk i Jönköpings län; äfvensom egendomar i Kalmar och Kristianstads län. Bolagets hufvudkontor är beläget vid Lessebo med jernvägs-, post- och telegrafstation på platsen. Utskeppningshamn för dess produkter är Karlskrona. Lessebo bruk anses vara anlagdt år 1660 (och har sedan dess varit i olika slägters ego, tills det år 1802 inköptes af Bergsrådet J. L. Aschan, hvilken under sin långa och verksamma lefnad inlagt de största förtjenster om dess utveckling, och hvars arfvingar sedan hans år 1856 timade död i bolag varit dess egare). Privilegierna för pappersfabriken beviljades 1719, maskinpapperstillverkningen infördes 1836, och år 1883 blef

den hufvudsakliga pappersfabriken genom om- och till-byggnad väsentligen ökad och förbättrad.

Bolagets hufvudtillverkningar utgöras numera af papper, trävaror och nickel. Af papper tillverkas alla sorter, men såsom *specialitet rent lumppapper, fritt från surrogater och fyllnadsämnen.*

Det har, som bekant, under sednare år blifvit påvisadt af auktoriteter inom olika länder, att vår tids pappersindustri med rask fart gått tillbaka i fråga om fabrikatets styrka och varaktighet till följd af det under en stark konkurrens allt mera tilltagande bruket af billigare surrogater och fyllnadsämnen i stället för den fordom till framställning af pappersmassa nästan uteslutande använda lumpen. Såsom en följd häraf har man funnit i offentliga arkiv och bibliotek handlingar och böcker af århundradens ålder vida bättre bibehållna än sådana från de sednare decennierna. Det ligger i öppen dag hvilka olägenheter kunna uppstå af att använda ett opålitligt papper till en del vigtigare dokumenter, offentliga skrifvelser, testamenten, kontrakter, protokoller, kyrko- och kommunalböcker, attester, affärsskrifvelser, handelsböcker, värdepapper, dyrbarare tryckta verk etc., och allmänheten har vid köp af papper för dylika ändamål så mycket större skäl att iakttaga försigtighet, som papperets bättre

utseende alls icke lemnar någon garanti för dess oförfalskade beskaffenhet. Tvärtom, i samma mån man önskar ett starkt och varaktigt papper, ökas de tekniska svårigheterna vid att äfven framställa det vackra utseende, som nutiden fordrar, och som för papper af underordnad qvalitet är relativt lätt att åstadkomma.

Lessebo bolag har oafbrutet lagt sig vinning om — äfven under de tider då vida mindre uppmärksamhet än nu från myndigheters och den köpande allmänhetens sida egnades papperets inre beskaffenhet — att tillhandahålla marknaden en sorterad tillverkning af *rent lumppapper* för olika behof, såväl protokoll- som post-, skrif- och tryckpapper, och kan med sin mångåriga erfarenhet i denna fabrikation, trots materialets dyrbarhet och den omsorgsfullaste tillverkning, erbjuda sina qvalitetspapperssorter till, såsom dess på begäran tillhandahållna priskurant utvisar, priser fullkomligt lämpade för den större konsumtionen. Enligt kontrakt med svenska staten levererar Lessebo dess embetsverks och myndigheters behof af qvalitetsskrifpapper.

I åtskilliga stater har det ansetts lämpligt eller nödvändigt, för att myndigheterna skulle vara förvissade att erhålla ett fullt pålitligt papper, att leveranserna deraf underkastades bestämda prof, till följd hvaraf undersökningsanstalter för ändamålet på olika håll inrättats.

Undersökningarna afse att bestämma *dels* papperets förmåga att motstå tidens inverkan och *dels* dess motståndsförmåga mot slitning och ovarsam behandling.

Den förstnämnda egenskapen beror helt och hållet af dess sammansättning, och man skiljer i detta hänseende emellan 4 klasser nemligen:

1:sta stoffklassen. Papper af lump (linne-, bomulls- och hamp-) med icke öfver 2 % askhalt.

2:dra stoffklassen. Papper af lump med högst 25 % tillsats af trä-, halm- eller esparto-cellulosa, men utan slipadt trä, och med mindre än 15 % aska.

3:dje stoffklassen. Papper af hvilka som helst materialier, dock icke slipadt trä, och med högst 5 % askhalt.

4:de stoffklassen. Papper af materialier och askhalt efter behag.

Papperets förmåga att motstå ovarsam behandling och slitning bedömes åter genom undersökning af

a) dess bristningslängd, eller den längd, som en jemnbred pappersremsa kan hafva, innan den brister af sin egen tyngd;

b) sträckningsförmågan eller tänjbarheten, hvilken angifver huru mycket papperet kan uttänjas i % af sin ursprungliga längd, innan det går sönder;

c) motståndsförmågan emot sammanskrynkling. För detta prof finnes, i olikhet med hvad förhållandet

är med de öfriga styrkeprofverna, ej någon maskin konstruerad, utan tillgår undersökningen så, att en person tager papperet emellan sina händer och gnuggar det samt derefter afgifver sitt subjektiva omdöme om dess beskaffenhet. Detta prof är vanskligt och opålitligt, samt af åtskilliga auktoriteter förkastadt. Såsom uttryck för papperets motståndsförmåga i detta hänseende begagnas följande beteckningar:

0 utomordentligt ringa,
1 mycket ringa,
2 ringa,
3 medelstor,
4 temligen stor,
5 stor,
6 mycket stor,
7 utomordentligt stor.

Det är att observera, att papper i allmänhet, och maskingjordt i synnerhet, är olika starkt i olika rigtningar, efter bredd och längd. När skilda sorter jemföras, bör derföre hänsyn tagas till styrkan i *svagaste rigtningen*. Brister det i denna rigtning, är det förloradt, det må i en annan rigtning vara huru starkt som helst. Detta är att lägga märke till, då åtskilliga fabriker vid angifvande af sitt pappers styrka utgå från *medeltalet* af styrkan i båda rigtningarna,

hvilket tal ju kan blifva rätt förmånligt, oaktad papperet å ena rigtningen är svagt. Jemnstyrka *i båda rigtningarna är af stor vigt.*

Synnerlig uppmärksamhet i praktiskt hänseende förtjenar äfven siffran för *papperets sträckningsförmåga eller tänjbarhet.* Är denna för låg, så blifver papperet sprödt, ömtåligt för upprepade vikningar o. s. v. Det är således alls icke nog med, att papperet visar stor bristningslängd. Man kan särskildt med användande af vissa surrogater åstadkomma utomordentligt vackra siffror för bristningslängden, på samma gång papperet till följd af ringa tänjbarhet måste skattas mycket lågt för praktiskt bruk. Vid hvarje praktisk användning af papperet tages alltid *samtidigt* dess absoluta hållfasthet (bristningslängd) och tänjbarhet (sträckningsförmåga) i anspråk. En papperssorts styrka relativt till andra bedömes derföre lämpligast genom jemförelse af *produkterna af bristningslängd och sträckningsförmåga i svagaste rigtningen*, under förutsättning likväl att talen för såväl den förra som i all synnerhet den sednare egenskapen icke understiga vissa minima, som äro olika för de olika behof, hvartill papperet afses.

Vi meddela här nedan prof å åtskilliga af Lessebo såväl handgjorda som maskingjorda papperssorter och taga oss friheten att för jemförelses skull sammanställa

dem med de af Sekreteraren vid den Kongl. Kommissionen för afgifvande af förslag till danska statens pappersförbrukning Dr. Jur. V. A. Secher för kommissionens bruk samlade meddelanden om undersökningar af skandinaviska och utom-skandinaviska papperssorter, hvilka prof äro offentliggjorda i en bok med titel »Vort papir», och hafva vi icke ansett nödigt att sammanställa vårt papper med *andra* sorter än dem, som i dessa meddelanden kunnat föras till första klassens papper efter det stränga profningssystem, som af preussiska staten användes,[1] hvilken klass endast omfattar papper »*för synnerligen vigtiga dokument*», afsedda för mycket långvarig tjenst. Vi ordna härvid de särskilda papperssorterna efter deras styrka, sådan den angifves af produkten af bristningslängden och sträckningsförmågan i svagaste rigtningen.

Samtliga de upptagna papperen äro således surrogatfria, tillverkade af uteslutande lump, och *samma är äfven förhållandet med allt Lessebo handgjorda papper, såväl som allt dess handlimmade (animaliskt limmade) post-, regal-, median- och bokpapper, skrifpapper n:ris 1, 2 & 3, samt hamppapperen n:o 0, äfvensom dess tryckpapper n:ris 1 och 2.*

---

[1] Preussiska staten sorterar papperet i sex klasser, hvaraf den 2:dra, 3:dje, 4:de och 5:te, med hvardera 2:ne underafdelningar.

	Prof å styrkan.					Andra prof.	
	Sträcknings-förmåga i %		Bristnings-längd i meter		Produkt af sträcknings-förmåga och bristnings-längd i svagaste rigtningen.	Motståndsförmåga mot sammanskrynkling och gnidning.	Askhalt i %.
	paral-lelt med	vinkel-rätt mot	paral-lelt med	vinkel-rätt mot			
	maskin-rigtningen.		maskin-rigtningen.				
Lessebo Protokollpapper N:o 2	6,6	7,3	6930	6100	44530	7	0,75
Japanesiskt papper från Tokio	4,8	4,8	9180	9180	44064	7	2
A. Leinhaus: Urkunden-papier N:o 9	4,7	7,3	8290	6880	38963	7	0,50
Lessebo Protokollpapper N:o 1	5,0	6,4	7010	5810	35050	6	—
J. Chr. Petersen: Uopslidelig Bikube	3,3	6,1	9200	5100	30360	7	2
F W. Abels Normalpapir N:o 1/1014 (Dokumentpapir)	3,7	6,8	8020	5650	29674	7	1
Lessebo hvitt handgjordt postp.	4,7	5,8	5930	4390	25462	6	0,75
T. P. Thomsens Normalpapir N:o 114 1/2	3,1	6,5	8070	4290	25017	7	0,75
Lessebo Bikupa N:o 1	6,0	5,6	4690	4190	23464	5	0,75
T. P. Thomsens Normalpapir N:o 118	3,0	6,8	7280	5100	21884	7	1,75
Lessebo Bikupa N:o 2	5,3	5,9	4650	3690	21771	6	0,75
d:o Hamppapper N:o 0	3,6	4,5	7310	4050	18225	6	0,75
d:o Linnetryckpapper N:o 2	1,8	3,2	4880	2560	8192	5	0,60
d:o d o N:o 1	2,00	3,00	4970	2640	7920	4	—

Andra prof.

Motståndsförmåga mot	Askhalt i %
7	0,75
7	2
7	0,50
6	—
7	2
7	1
6	0,75
7	0,75
5	0,75
7	1,75
6	0,75
6	0,75
5	0,60
4	—

Die Königliche Mech-techn. Versuchs-Anstalt in Berlin-Charlottenburg 9/2 1888.
»Vort Papir» af Dr. Jur. V. A. Secher.

d:o d:o
Prof. v. Steins Kem. Laboratorium, Köpenhamn 8/2 1888.

»Vort Papir» af Dr. Jur. V. A. Secher.

d:o d:o
Die Königliche Mech-techn. Versuchs-Anstalt in Berlin-Charlottenburg 9/2 1888.

»Vort Papir» af Dr. Jur. V. A. Secher.
d:o d:o

d:o d:o
d:o d.o
Die Königliche Mech-techn. Versuchs-Anstalt in Berlin-Charlottenburg 9/2 1888.
d:o d:o 9/2 1888.
Prof. v. Steins Kem. Laboratorium, Köpenhamn 8/2 1888.